VALTIOVARAINMINISTERIÖ

21.3.2018

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Anu Hernesmaa

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

HE 16/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Valiokunta on pyytänyt asiantuntijoita lausumaan erityisesti siitä, mikä HE 16/2018 vp:ssa on muuttunut suhteessa hallituksen esitykseen 47/2017 vp arvioituna työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan toimialan näkökulmasta.

Hallituksen esityksessä 16/2018 vp sosiaali- ja terveyspalveluja koskeva yhtiöittämisvelvollisuus poistuu. Tällä ei ole vaikutusta siirtyvän henkilöstön asemaan. Henkilöstöllä säilyy edelleen oikeus siirtyä maakunnan ja yksityisten yhtiöiden palvelukseen.

Henkilöstömäärän siirtymistä työnantajalta toiselle on vaikeaa arvioida tarkasti, koska itsehallinnollisilla maakunnilla olisi mahdollisuus vaikuttaa alueensa tuottajaverkon muodostumiseen ja siten valinnanvapauden toteutumiseen. Henkilöstön siirtymistä työnantajalta toiselle tapahtuisi todennäköisesti eniten niissä maakunnissa, joihin on odotettavissa monipuolisin tuottajaverkko ja joissa toisaalta on suuret volyymit sekä asiakkaita että henkilöstöä.

Valinnanvapauslain mukaan suoran valinnan palvelut (sote-keskukset ja suun hoidon yksiköt) käynnistyvät vasta vuosina 2021 ja 2022. Todennäköisesti henkilöstön siirtymistä tapahtuu tätäkin pidemmän ajan kuluessa, koska yksityisten yritysten ja yhteisöjen osuus sosiaali- ja terveyskeskustuotannosta kasvaisi useamman vuoden aikana.

Verrattain hitaasta prosessista huolimatta valinnanvapaus voi lisätä epävarmuutta henkilöstöresursoinnissa. Myös yli- ja aliresursoinnin riski voi kasvaa ja osaamisen ennakointi voi vaikeutua nykytilaan verrattuna.